

sjukdomar (självbrandsrisk), beroende-sjukdomar (självbrandsrisk), personlig-hetsstörningar (självbrands- och aggres-sionsrisk), kristillstånd (självbrandsrisk) – listan kan göras oändlig – skall anmä-las.

Annorlunda uttryckt, majoriteten av patienterna på normalvårdsavdelningar, tvångsvårdsavdelningar, allmänpsykiat-riska mottagningar, psykosjukdoms-mottagningar, specialmottagningar för affektiva sjukdomar, enheter för ångest-sjukdomar och personlighetsstörningar – så gott som alla patientgrupper psyki-atrin möter. Inkluderande, rimligtvis, både män och kvinnor.

»Bör« makuleras

När polismyndigheten utrett alla dessa tusentals anmälningar (med mer eller mindre omfattande uppgifter om patien-tens sjukdom) och funnit att endast en bråkdel av de anmälda verkligen innehar vapen – vad göra med »de oskyldiga«? Även om detta vet propositionstexten besked: »Om det hos tillståndsmyndig-heten visar sig att personen i fråga inte innehar skjutvapen bör (Sic!) myndighe-ten makulera uppgiften.«

Socialstyrelsen utkom i november 2000 med föreskrifter (SOSFS 2000:16 (M) som omtalade att Socialstyrelsens gamla föreskrifter (se ovan) hade upp-hört att gälla. Samtidigt utkom Social-styrelsens meddelandeblad 13/2000, som citerade den nya anmälningspara-grafen i ungefärlig form och informera-de om att styrelsens gamla föreskrifter upphört att gälla.

Någon antydning till tillämpningsan-visningar finns inte i meddelandebladet. Slutklämnen, som stöd till psykiaterkå-ren, lyder så här: »Den ansvarige läkaren behöver följaktligen inte längre göra en anmälan till polismyndigheten på den av Socialstyrelsen tidigare fastställda blan-ketten. En anmälan får därför göras på annat lämpligt sätt.«

Juridiskt och praktiskt missfoster

I början av juli i år uttalade sig polis-mästare Claes Johansson på Rikspolis-styrelsen i pressen: »Det finns grupper av läkare som obstruerar mot lagen och det anser vi vara oacceptabelt. Ingen har ju rätt att välja vilka lagar man har lust att följa.« Jag delar hans åsikt fullständigt – läkare står inte över lagen.

Samtidigt visar min redogörelse ovan att den nya utformningen av läkares an-mälningsskyldighet i vapenfrågor är ett juri-diskt och praktiskt missfoster som leder till orimliga konsekvenser om man skul-le leva upp till den. •

Politiker bör ta större ansvar i frågan om alternativmedicin

Det är med bedrövelse som jag har tagit del av riksdagsledamoten Gunnel Wallins inlägg i Läkartidningen 24/2001 där hon åtar sig att kämpa för den s k alternativmedicinens rätta plats i sjukvården – detta utan att på något som helst sätt försöka beskriva vilka positiva verkningar den skulle kunna ha.

JAN CAPPELEN-SMITH

leg.läkare, Consultant Radiologist, King Faisal Specialist Hospital & RC, Riyadh, Saudiarabien
jcappelen@yahoo.co.uk

■ I sitt inlägg nämner Gunnel Wallin två metoder: homeopati, forskning om dess effekt på otitis media hos barn lär stude-ras i Köpenhamn, och hon frågar vem som är bäst på akupunktur – en läkare med kortare utbildning i denna metod el-ler en specialutbildad person med 4–5 års utbildning. Läkarens grund- och spe-cialistutbildning har tydligen ingen rele-vans i sammanhanget.

Homeopatin hävdar att sjukdom kan botas av extremt små doser av ett agens som framkallar samma symtom som sjukdomen. På denna grund har så en pseudovetenskap byggts upp, som häv-dar att ju mer utspädd en medicin är, desto starkare effekt har den. Ironiskt nog kallas detta potentiering.

Svindlande siffror

Graden av utspädning blir ibland helt svindlande, och det finns produkter som anges spädda till vad man kallar 200C. Detta innebär en spädning på 10^{200} , dvs en etta med 200 nollor efter. För att hita en enda verksam molekyl av medicinen i en sådan spädning skulle man be-höva förtära en anseelig mängd, till fromma för dess fabrikant men knappast för patientens kassa.

Tal såsom 10^{200} är svåra att föreställa sig, men för att få lite verklighetsanknytning kan det påpekas att antalet atomer i vårt kända universum uppskattas till 10^{80} i runda tal. För homeopatins före-trädare är detta faktum dock inget bekymmer, eftersom man anser att alla dessa tänkta molekyler har en minnesef-pekt av den verk samma substansen och kan därmed bota sjukom.

Det är inte bara tanken som svindlar, hela homeopatibegreppet är en stor svindel. Det behöver väl knappast nämnas att det inte finns några acceptabla studier som kan visa på någon reproducerbar ef-pekt av homeopati.

Vi har nyligen i Läkartidningen läst om ett fall av skada på arteria vertebralis

i samband med manipulation av halsryg-gen utförd av en kiropraktor. Kiroprakti-ken hävdar att felställningar mellan ko-tor med åtföljande tryck på nerver ger upphov till diverse sjukdomar, och att dessa kan botas om felställningen korri-geras manuellt.

Ingen undersökning har objektivt kunnat påvisa dessa felställningar. Trots det finns det till och med kiropraktorer som hävdar att man kan bota spädbarns-kolik med manipulation av det späda barnets ryggrad! Detta kan verka, och är väl också, ganska chockerande.

Det blir dock lätt att förstå om man lä-ser om kiropraktikens historia i boken The Chiropractor's Adjuster (även kal-lad The Text-Book of the Science, Art and Philosophy of Chiropractic), skri-ven av ingen mindre än kiropraktikens upphovsman, Daniel David Palmer, ut-given 1910 och igen 1966.

»The originator«

Efter en kort beskrivning av hur han upptäckte att han kunde bota både lång-varig dövhet och ett fall av »hjärtbesvär« genom att med palpation finna disloke-rade kotor med åtföljande tryck på re-spektive nerver och därefter manipulera dem rätt igen, kommer en beskrivning av grunderna för hur detta kan tänkas fun-gera. Beskrivningen avslutas med föl-jande deklaration (läsaren får ursäkta att jag citerar på originalspråket, det finns nyanser jag inte vågar mig på att över-sätta):

»I am the originator, the Fountain Head of the essential principle that disease is the result of too much or not enough functioning. I created the art of adjusting vertebrae, using the spinous and transverse processes as levers, and named the mental act of accumulating knowledge, the cumulative function, corresponding to the physical vegetative function, growth of intellectual and physical together, with the science, art and philosophy Chiropractic. It is now being followed, more or less, by 2,000 Chiropractors, and its use is being attempted by several other methods. It was I who combined the science and art and

Annons

Annons

developed the principles thereof. I have answered the time-worn question – what is life?»

Vem kan ta kiropraktiken på allvar mot denna bakgrund?

Energiflöden och meridianer

Akupunkturen bygger ju på idén om (opåvisbara) s k energiflöden längs »meridianer» och att stimulans av specifika punkter längs dessa skulle återställa en tänkt obalans i dessa flöden. Mig veterligt finns inga godtagbara studier som påvisar någon som helst reproducerbar effekt av akupunktur på sjukdom, så frågan om vem som är bäst på denna metod är ju egentligen helt överflödigt – akupunktur borde, liksom homeopati och kiropraktik, överhuvudtaget inte användas för behandling av sjukdom.

Smärtlindring däremot är ju väletablerad, men mekanismen bakom effekten här har ingenting med energiflöden eller meridianer att göra. Så egentligen är ju denna form av smärtlindring inte akupunktur!

Ohållbar teoretisk grund

I sin kamp för vår hälsa borde Gunnel Wallin ta sitt ansvar som riksdagsledamot mera allvarligt och till exempel fråga sig varför det inte finns några godtagbara och reproducerbara studier som objektivt kan stödja de påståenden som alla metoders företrädare gör.

Hon bör även betänka de risker en ökad acceptans av renodlat kvacksalveri, som ju är vad vi talar om här, har i form av överflödiga och felaktiga diagnoser samt fördröjd adekvat behandling. I dagens sjukvårdsekonomiska klimat kan det inte vara försvarbart att slösa pengar på diverse obskyra terapimetoder som har en fullkomligt ohållbar teoretisk grund.

För Gunnel Wallin och alla andra som vill fortbilda sig i alternativmedicinens snåriga värld vill jag varmt rekommendera ett besök på webbplatsen Quackwatch (www.quackwatch.com), där jag har hämtat den mesta informationen för detta inlägg. Det är en skrämmande och makabert underhållande läsning som där bjuds om alla försök att lura sjuka människor. •

Läkartidningens redaktion välkomnar gärna fler debattinlägg om alternativ/komplementär medicin.

Komplettering till artikel om nedkylning

■ Till artikeln »Nedkylning vidgar halspulsådern« av Olav Thulesius och Seham Mustafa (LT nr 32–33, sidan 3452) skulle ha varit fogad vidstående engelska sammanfattning.

Vi kompletterar här även referenslistan:

6. Fisher M, Bogousslavsky J. Further evolution toward effective therapy for acute ischemic stroke. JAMA 1998;279:1298–303.
7. Mustafa SMD, Thulesius O. Cooling-induced carotid artery dilation, an experimental study in isolated vessels. Stroke, in press.

SUMMARY

Cooling-induced dilatation of the carotid artery

Olav Thulesius, Seham Mustafa

Läkartidningen 2001;98:3452

Local hypothermia of isolated blood vessels, bronchi, gut and urinary bladder preparations induced marked changes in smooth muscle tone. Cutaneous veins reacted with vasoconstriction, whereas deep limb arteries, the aorta and carotid artery exhibited the opposite pattern: vasodilatation. Trachea, bronchi, the gut and urinary bladder contracted. Cooling-induced reactions of smooth muscle are reversible, initiated by intracellular translocation of calcium and not dependent on autonomic nervous control. Cooling-induced carotid artery dilatation deserves further consideration in the context of hypothermia treatment in clinical situations with compromised CNS perfusion.

Correspondence: Olav Thulesius MD PhD, Department of Clinical Physiology, University Hospital, SE-58212 Linköping, Sweden.

Test av färger

